Należytość pocztowa uiszczona ryczałtem.

Рік II. Луцьк, неділя дня 16 Січня 1927 р. Ч. 3.

Українська Громада

Орган Української Національної Думки

Ціна 20 гр

Виходить що-неділі.

Адреса редакції й адміністрації: ЛУЦЬК на Волині, Алеї Б. Хороброго, 70.

Передплата: в краю: на 1 місяць 1 зол., чвертьрічно 3 зол., на пів року 5 зол. 50 гр., на рік 10 зол.; за границею: на рік 2 америк. долари або їх вартість в иншій валюті.

Рукописів не звертається. — Оголошення після умови. Непідписаних дописів не приймається.

1000 літ тюрми.

До 40 днів дотягнув величезний Володимирський політичний процес — 151. Нарешті понеслась по всій нашій землі й далеко поза неї страшна вістка: тільки 19 чоловік звільнено, а решту — 132-ох чоловік засуджено на 1000 літ тюрми, коли рахувати досмертну тюрму молодим ще людям по 25—30 літ. 9 оскаржених засуджено на досмертну тюрму, 4 ох по 15 літ, 39-ох по 10 літ, 13 по 6 літ і 60 по 4 роки тюрми. — Як то колись подивляться історики на світлі сторінки історії відродженої республиканської Польщі, що півтора віку давала найкращих своїх синів на московську каторгу в жертву за своє освободження, коли стрінуться з тими страшними цифрами процесу 151?.. „Забув віл, як був телятком“.

Могила 2-ох українських летунів на цвинтарі в Луцьку. Згинули вони в квітню 1918 р. в поломіннях аероплану, що загорівся в повітрю.

Полилась робітнича кров.

При кінці листопаду минулого року вибух штрайк робітників в копальні воску в Дзвинячі, Богородчанського повіту в Галичині. Працюючи в страшних умовах за песю плату (1.40 зол за денну працю на поверхні і 2 зол. під землею), робітники домагались 20 проц. підвишки. Управа копальні не то що не дала робітникам підвишки, але ще й звільнила їх зі служби і спровадила до праці робітників — штрайколомів з Борислава. Штрайкуючі в числі до 150 людей запротестували проти цього, а коли прийшли до управи зі своїми доманганнями, то дійшло до сутички з поліцією. Поліція вжила зброї, наслідком чого **вбито 3-ох робітників і кількох тяжко ранено.** Це викликало страшне обурення серед робітників в цілій околиці. У Дзвинячі зібрано було багато поліції з кількох міст в страху перед походом дооколичних робітників на Дзвиняч.

Отакий шлях працюючого люду до кращого життя. Проте й на цьому тяжкому шляхові ніяка сила не в стані стримати працюючих, що вірять у свою перемогу.

Тоді будемо спокійні за своє з втра!

Непомітно увійшли ми у 1927 й рік. Ще місяць, ще два—три і новий 27-ий рік дуже живо нагадає нам 22 ий рік. І так вже шниряє по наших землях безліч агітаторів з медоточивими устами і досі вже чимало найшлось бідних жертв, що пішли на приману й запаслись членськими картками ріжних „звйонзків“ — мріючи про груші на вербах, про дарову землю.. про землю від тих, що осадників на наші землі наслали.

Що далі — прибуває у нас сіячів зневіри у власні сили, сіячів деморалізації в народі, проповідників об'єднання з ворогами. Появились приклонники соборности під московською червоною звіздою і незалежности під білим орлом. Багато всякої гиді появилось, щоб баламутити наш народ, зискувати його голос для шахровання для фальшування його-ж волі.

З сіл доносять, що й провокаторі, як кожного року перед весною, по селах появились, нового грунту для володимирських справ шукаючи...

І замикається наш селянин сам в собі, озброюється недовіррям, і з опущеними веслами пливе за водою:

— Щось то воно з того вийде..

— А що?..

— Побачимо..

А час не стоїть. І той мовчазний, з опущенними веслами український селянин страшний для тих, хто тим більше боїться його свідомости й організованости.

У Варшаві закипіло.

— Це ж 1927 ий рік! ..

— Це рік смерти дотеперішнього бездарного парляменту!..

— А хто буде у новому?..

І продумують над тим, щоб новий ще кріпше підтвердив, що Польща є національною, польською; — що меншости є таки меншости навіть на своїх споконвічних землях українських і білоруських. І їх головним чином в правах обкроїти хочуть.

Що-ж — їхнє діло.. Нам про це байдуже, що вони думають і чого вони хочуть. Пять літ існування сойму з нашими представниками виявили навіть невірам, що не там суть нашого завтра. І коли в цьому 1927-ому році (як що знов не закрутять чогось у Варшаві), пішлемо знов туди своїх представників, то тільки з метою виявити наші сили й нашу волю.

А ходить нам про що инше. Ходить нам про те, щоб не було місця серед нас дурисвітам, щоб наш народ умів розбиратись в красних словах, щоб вмів з під овечих шкір пізнавати вовків. Ходить про те, щоб наш народ пізнав себе й свою силу й ніколи не забував, що не по словах, а по ділах треба судити людей. Ходить нам про те, щоб наш народ зрозумів, що тільки „в своїй хаті своя правда“ і засвоїв собі гасло: всі за одного, а один за всіх!

Тоді ми будемо спокійні за своє завтра!

Люде є з роду овець, що самі між собою стрижуться

Н. Жулковскі

Що таке патріотизм.

Часто приходиться нам чути слово „патріот“, „патріотизм“, „патріотичний“... Що означають ці слова?..

Слово „патріот“ походить од латинського слова „patria“, а слово „patria“ по нашому значить „вітчина“ або „батьківщина“. Отже, патріот“ — це така людина, що любить свою вітчину, свою батьківщину, свою рідну землю понад усе в світі, а „патріотизм“ — це любов до всього рідного. Для патріота все своє має особливе значіння: патріот любить все своє рідне, і не тільки любить, але йому служить, дбає про нього. Людина родиться і росте на рідній землі, серед своїх людей, од яких переймає рідну мову, прикмети і звичаї. Та мова й звичаї так їй близькі, що людина не може инакше дивитися на них як на свої святощі, завжди обстоює їх і боронить, коли не тільки з якогось боку робиться з мах чи утиск на рідну мову й звичаї.

Коли патріот любить — так би сказати — ці зовнішні прикмети свого народа, то тим більше патріот любить живих, близьких до нього людей, свій рідний народ. Бо ж і самі ці зовнішні прикмети — рідна мова та звичаї — існують лиш постільки, поскільки існує рідний народ. Через те справжній патріот любить свій народ і рахує своїм обовязком йому служити: боронити його перед ворогами, допомагати його освіті, спиряти розвиткові його матеріяльного добробуту, спричинятись до полагодження ненормальних внутрішніх стосунків у народі — словом, жити й працювати для добра свого народа, віддаючи на це свій розум, знання й сили, а коли треба, то навіть і своє життя.

Для патріота всі люди його народа, або його нації, рівні і між ними він не повинен робити ріжниці. Існуючі в народі клясові ріжниці він повинен стирати, лагодити, а ріжницю поміж бідними й багатими він повинен старатись розумно й справедливо ліквідувати так, щоби в інтересі народа, як цілости, не було ворожнечі поміж окремими групами й особами і щоби таким чином народ у межиусобній борні не крівавився, не знесилювався і не занепадав культурно й фізично на втіху своїх ворогів. Напр., виходячи з тієї засади, що бідний українець*), і багатий українець**), — всі діти одного народу, — патріот мусить усіма силами старатись, щоби не допустити поміж ними до ворогування, а навпаки — він мусить старатись впровадити поміж ними лад, мир, братерство і спільну працю на благо цілого рідного народу, батьківщини. Хто впроваджує в народі розбрат, взаїмне ворогування, хто накликує одну частину народу проти другої та сприяє розростові згубної боротьби в народі, той є ворогом народу, якими б гарними словами й теоріями не оправдував він того свого цькування одних на других, — і з такими людьми кожний патріот мусить боротися і згубну роботу нацькування й взаїмопожирання в самому зародку нищити. Бо взаїмна ворожнеча, взаїмне обезкровлювання нищить організм народа, виснажує його, відбирає від нього ту енергію й сили, які потрібні для економічного й культурного росту народа, без чого ще ні один народ в світі і політично не став як слід на ноги.

Отже, патріотами в цьому розумінні можуть бути тільки націоналісти. „Патріот“ і „націоналіст“ — це поняття дуже зближені одно до одного і означають майже одно і те ж. Бо слово „націоналіст“ походить од латинського слова „natio“, що значить „нарід“, і означає людину, яка любить нарід свій, й му служить і за нього бореться з ворогами.

Само собою, що патріотами не є більшовики і ті, що до них зближені. Більшовики-комуністи слу-

*) як незаможний селянин і робітник, ріжні службовці й урядники з платнею, що ледве вистарчає на прожиток,

**) як селянин заможний, урядовець з більшою платнею і особи вільних професій — лікарі, адвокати священники посли й сенатори.

Історичний календар: *СІЧЕНЬ*

1. 1647. Помер Петро Могила, київський митрополит і український церковний письменник.
3. 1910. Укр. Н. Р. в Станиславові ухвалює злуку Галичини з В. Україною;
14. 1649. В'їзд гетьмана Богдана Хмельницького до Київа;
17. 1654 Переяславська Рада.
21 1703. Семен Палій розбив табор польського загальн. ополчення під Бердичевом.
22. 1803. Помер Кирило Розумовський, останній гетьман України,
22. 1918. Проголошення самостійности України.
22. 1919 Проголошення злуки Галицької України з Наддніпрянською Україною.
23. 1797. Помер у поході на персів Антін Головатий, кошовий, що вивіз Запорожців на Кубань.
23. 1667. Андрусівська умова.

жать не свому народові, а нібито цілому світові. Вони кажуть, що хочуть запровадити справедливість на цілому світі—і як би для того треба б було пожертвувати інтересами свого народу, то вони би це зробили. Щоби підтримати штрайк гірних робітників у Англії в їх боротьбі з англійськими капіталіста, ми, російські комуністи посилали туди великі суми грошей, взятих з бідного російського й українського селянина й робітника. Не питали, що свій селянин і робітник не має чого їсти, в що одягнутись, з чого податок заплатити. Не питали російські більшовики, що свій робітник і селянин в такому матеріяльному стані, що йому ще треба допомогти і вони з нього брали, а до Англії посилали бо цього ніби вимагає інтернаціональна солідарність, „інтерес світової революції". А тим часом, чи до теї світової революції дійде чи не дійте—а ти, російський і український робітнику й селянине, плати та принось себе в жертву робітникові англійському, який до речи — в сто раз стоїть краще за нашого селянина й робітника. Може як раз „світові революціонери" зловлять тобі журавля в небі замість того, щоб дати синицю в руки

Справжній патріот того не зробить: він насамперед дбає про добро свого народа і на справи в инших державах він може щось дати постільки, поскільки від того мала би бути певна користь для його народа.

В. Г.

Приходить час, приходить час—
Сказати кожен мусить з нас
Чи він народу вірний син,
Чи тільки раб похилий він.

Б. Грінченко.

„Обіцяв пан кожух..."

Після травневого перевороту у Варшаві пани стали для нас дуже „любезними". Вже хто, як хто, а міністр освіти п. Суйковскі, то просто одним махом обіцяв направити ті кривди, які заподіяв нам на полі шкільництва Ст. Грабскі. Пишіть, мовляв, просто до мене через шкільні кураторії подання і я буду їх прихильно полагоджувати.

Не будь хто — пан міністр це казав... Ми й вносили подання;— багато подань внесли. Чи бачив з них хоч одне пан міністр?—Сумнівно. Самі кураторії їх полагоджували і виявилось ще раз, як то виглядає на практиці „обіцяний кожух." Ось і зразок, як полагоджували ті „подання" (в перекладі з польського дослівно):

Шкільний Інспектор в Луцьку. Ч. 5610. Дня 5 листопада 1926 р.

До п. Якова Іщука, мешканця с. Боголюби, гм Торчин.

На підставі рескрипту Кураторії Волинської Шкільної Округи з дня 30.X-1926 р. Ч. 1-14763]26 повідомляю, що просьба тамош. мешканців, з дня 28.VIII-1926 р. в справі зміни мови навчання в школі в Боголюбах, гм. Торчин, не могла бути узгляднена через те, що внесена не в тій формі, ні в тому терміні, який передбачує Закон з дня 31 липня 1924 р. (Ден. Зак. Р. П. П. Ч 79 поз. 766). Коли ж згадані мешканці бажають зміни мови навчання від дня 1 вересня 1927 р. в школі в Боголюбах, повинні вони до дня 31 грудня 1926 р внести до Шкільного Інспекторату даного повіту окремі декларації по формі „А" засвідчені Гмінним Урядом. Взагалі в питаннях вношення декларацій що до зміни мови навчання належить як найдокладніще притримуватись постанов, поданих в Ден. Зак. Р. П. П. Ч. 79 п. 766 з 1924 р і Ден. Зак. Р. П. П. Ч. 3 п. 33 з 1925 р. По точному застосуванню до зазначених вказівок Кураторії Волинської Шкільної Округи справи ті будуть розглядатись як найприхильніще і згідно з постановами тих Законів

Шкільний Інспектор (підпис).

Виходить—кураторія права;—по закону зробила, а до того-ж пан Суйковскі, як міністр, вже давно пішов в забуття. Виходить, що й не треба було писати тих подань?... Дехто навіть лається за ті подання, на що то їх подавалось. Але-ж бо ні! Вони зробили своє і мають своє значіння. Ніхто не посміє нам сказати, що село не хоче школи, а коли її на селі немає, то вина—не наша.

Ми й далі використовуватимемо кожну нагоду для того, щоб виявити свою волю! Ми боротисьмемо за свої права аж до перемоги!

А село Боголюби може бути зразком для других. У 1925 р. боголюбці внесли декларації за свою школу. Їм не признали української школи і вони внесли рекурс. Не поміг рекурс, вони подали „подання" по рецепті міністра п. Суйковского. Не помогло „подання"—вони знов оце до 31 грудня внесли декларації. Тільки такі перемагають в боротьбі.

Передплачуйте „Українську Громаду".

Жидівська кольонізація.

„Пшеґльонд Еміґраційни", орган Еміґраційного Уряду в Варшаві за I квартал 1926 р. подає статтю такого змісту:

„На підставі інформацій, які зложив радянський посол Войков представникам жідівської преси і оголошених в часописові „Дер Момент" з дня 12.X м. р., як рівнож на підставі інформацій инших жідівських часописів, можна в загальних рисах освітлити стан жидівської кольонізації в Союзі Радянських Республик. В границях б. російської імперії мешкало понад 5 міліонів жидів, на території С.Р.С.Р. лишилось їх 2.800 000, в тім числі коло 300.000 зорганізованих в професійні союзи міських робітників, а коло 130.000, що займаються хліборобством. Обидві зазначені категорії становлять разом з родинами коло міліона жидів, а решта ремісники, що не можуть витримати конкуренції з промислом, зруйновані дрібні гандлярі, люди без окресленого заняття, чи ті, які живуть з грошей, що присилаються родичами з Америки. Той власне елемент економічно слабий і непристосований має підсилювати хліборобську кольонізацію південної Росії. (України).

Програма і форма жидівської кольонізації були опрацьовані Комітетом для жидівської кольонізації при Раді Національностей, утвореним в серпні 1924 р. Та програма передбачує оселення на ріллі коло 100,000 жидівських родин. 22.857 родин зареєструвалось в кінці 1924 і на початку 1925 р. з освідченням бажання оселитись на ріллі. В числі зареєстрованих була тільки дрібна частина рільних робітників, купці і безробітні становили коло 30 проц, ремісники стільки-ж, мійське населення, що живе з наемної праці? біля 30 проц. на Україні, й 12 проц. в Великоросії. Ні одна родина не мала потрібного мінімум для заложення господарства. Половина зареєстрованих на Білорусі заявила, що не

Сіячі шовінізму.

Півофіціяльним органом Варшавської Митрополії є т. зв. „Воскресное Чтеніе", яке примусово розсилається по всіх парафіях і давно вже виявило свій виразно-московський—не стільки церковний, скільки політичний характер. У своїм захопленню вшех-російським політиканством воно, напр., давно вже й цілком одверто твердить, що Правосл. Церква в Польщі — то власне „Церков Московская" (В. Чт. 1924, № 2); лише зрідка й нещиро—як то кажуть, „для приличія"— воно нагадує читачеві про свою так звану „безсторонність"... Рік тому назад— ніби то на жадання Ст. Грабського—було зліквідовано український та білоруський тижневики, що виходили при Митрополії,— і коштом ціх закритих видань „В. Чт." було поширене, наче символ ще одного насильства росіян над „братьями по вѣрѣ." Після такої легкої побіди редакція „В. Чтенія" вже й зовсім розперезалася.

У цинічній погірдливости до всіх менших народів, які не дуже квапляться зливатися „в русском морѣ" і боронять своєї національної самобутности,—про всіх отих українців, поляків, білорусинів та инших зненавиджених інородців, що були досі погноєм для московського панства чиновного і духовного — не може тепер „В. Чт." навіть говорити без люти. Що—інородці? ..—Та це тільки сьогодні, поки для Матушки-Расеї затягнулася „слякоть и скверная погода"—то вони щось там собі дозволяють, але чекайте: дмухне ще „Недѣлимая" зі своїх степів—і засохнуть враз оті всі „грибы-поганки", цеб-то „малые народы, что выросли у пня російскаго, прогнившаго насквозь" („В. Чт." 1926, № 36).

Ось що заповідь є орган Митрополії у взірцевій церковній проповідці, уміщеній на першому місці! Де вже тут згадувати про християнську любов чи про якусь взагалі людяність, коли тут бракує навіть елементарної чемности та доброго виховання! Чи не взірцевий це, дійсно, матеріял „ко дню русской культуры"?...

Та не дивуймося, зрештою, що росіян і досі історія нічого не вивчила: горбатого хіба лиш могила направить. Мусимо тільки ми, українці, зробити звідси для себе належні висновки. Якщо москалі—чи то посол Серебренников, чи Митр. Діонисій, чи їхні пахолки — сміють прозивати нас, як і инші меньші народи — „грибами-поганками", то такої зневаги нашого національного достоінства дарувати не можемо. Ми жадаємо, щоби Митр. Діонисій негайно припинив видання цього паскудного шовіністичного листка, який під маркою вищої влади духовної сіє навіть у релігійно-моральній лектурі тільки національну ненависть, зневагу й жадобу пімсти (—мовляв, „засохнут... лишь только вѣтром дуну..."").

На місце тої псевдо-релігійної макулятури пора вже Митрополітові розпочати видання оффіціоза українською мовою, зваживши, що все ж таки 3[4 парафій і до 80 проц. вірних Правосл. Церкви в Польщі — це ми, українці. Само собою і дух того офіціоза мусить бути цілком инший. Коли ж жменька росіян і далі схоче мати нас за попихачів, то мусимо нарешті подбати, щоби церква з таким національним складом вірних мала також і відповідний епископат. Росіян серед православних у Польщі не більше 10 проц. а епископат увесь російський. Питаемо—з якої рації? Що сказали би, напр., поляки, коли б їм було накинено епископів-німців, хоч би й католиків?

Инша річ, якби цей чужий для нас епископат все ж таки рахувався з національним складом православної пастви, яка у подавляючій більшости складається в Польщі з українців. Але теперішній Синод з Митр Діонисієм на чолі, як бачите, трактує всіх не-москалів „грибами поганками"... Згадаймо, скільки приходиться кожній парафії зокрема витратити часу, енергії й засобів, щоби добитися українізації Служб у своїй церкві, — хочай засадничо українізація правосл богослуження дозволена Синодом ще постановою з дня 3 вересня 1924 року! Далі: скільки злобних крутійств практикується в таких випадках, аби тільки не допустити до українізації відправи, як того жадають парафіяне (напр., Олександрія, Тудоров на Рівенщині; Шпиколоси, Татаринці на Кремянеччині; Варковичі, Іване, Білоösереже на Дубенщині; Ізов, Хмелів, Грибовиця на Володимирщині і т. д. без кінця; наводимо тільки найбільш голосні приклади). Нарешті, коли вже десь парафію таки українізовано, то посилається туди навмисне священика виразної російської орієнтації (особливо з бувшого „Союза Русскаго Народа"), щоби він на кожнім кроці дрочив і провокував своїх парафіян на безпорядки. Так, напр. стоїть справа навіть у Володимирі, де вже два роки відправляється Богослуження в Соборі по-українськи. Одначе недавно Митр. Діонисій призначив до соборного причта ще свящ. Конст. Домбровського, наказавши йому відправляти тільки по славянськи, а проповіди виголошувати виключно по російськи!.. Той, звичайно, після такого наказа приїхав у Володимир з ясним пляном: зробити собі тут кар'єру на боротьбі з українцями. Адже ж звісного Даниловича хоч і перенесли були з Володимира, та не куди-небудь, а до самісенької консисторії!... Чому ж би й такому Домбровському не спробувать?

Росіяне працюють однозгідно. Посол Серебренников закладає „россійскій комитет", який зараз же (по старій звичці!) починає виступати в імени українців навіть перед польською владою, свідомо впроваджуючи її в блуд (напр., у Володимирі при зустрічі нового воєводи, п. Меха), а Митр. Діонисій одночасно посилає туди таких Домбровських, щоби вони російськими проповідями з церковного амвона навертали міщухів до „Єдиної-Неділимої." В синодальному офіціозі постійно нагадується про „Церков Московскую" та про пімсту „грибам-поганкам", цеб-то народам, що оддiлилися (—поляки, литвини) або хотять оддiлитися (—очевидно ми) від „пня россійскаго, прогнившаго насквозь"..

Так на наших очах проваджується широка політично-національна російська акція. Вища влада церковна грає тут, безперечно, одну з перших скрипок, бо має до диспозиції — 1) цілу армію Домбровських, які використовують церковну трибуну для закладання підвалин могутньої Россії,—і 2) величезні грошові фонди, зібрані з наших же українських парафій і вживані виключно „по усмотрѣнію Владыки", без жадної контролі..

Пора зробити край усім тим безчинствам.

П—ш.

мала нічого, а 27 проц. зголосило суму 100 руб. на родину.

На цілі жидівської кольонізації на початок призначено 36.000 десятин в криворіжській окрузі і 5,000 десятин в окрузі одеській. Є це земля, якою володіли перед тим великі земельні власники, котра від часу вивласнення перестала оброблятись. Загалом згідно з даними оголошеними в жидівському часописові „Дер Емес", що виходить в Москві (з дня 22.X. 25 р) вр. 1924[1925 скольонізовано 85.000 десятин і оселено на ріллі 5.486 родин чи коло 30,000 душ. Часопис той звертає увагу, що ті цифри є більші ніж число всього рільничого населення Палестини (біля 23.000 осіб) по 40 літах кольонізації і кількість землі, що воно має (біля 76.000 десятин).

Кошти заложення жидівського господарства в Росії (на Україні) облічуютчся на 1200 руб. Кольоністи не мають такої високої суми, бо як було вище зазначено, складаються перевожно з робітничої людности чи вруйнованої упадком торгівлі. Кольонізація отже можлива тільки дякуючи допомові сильних (багатих) загранинчих жидівських організацій; — „Agro-Joint" офірувало на ту ціль в р. 1924[1925 1,600.000 рублів; У. С. А., що черпає засоби з фундації барона Гірша, заявила теж готовність підтримки капіталами жидівської кольонізації в Росії. В разі достарчення тими організаціями в р. 1926 капіталу 5 міліонів рублів, мається на мір оселення на ріллі на протязі біжучого року 10.000 родин. Через те, що осадники не мають належних засобів на закуп власного реманенту і що уряд уділяє спеціяльної підтримки колективним господарствам, у більшости новозакладених осад робляться спроби провадження господарки тею системою. Майбутнє покаже наслідки того роду хліборобства. Можливо, що осадники вважають його за форму переходову до часу здобуття потрібних капіталів на заложення самостійного індівідуального господарства.

Розміщення жидівської кольонізації в р. 1924[1925 показують слідуючі цифри: на Україні оселено 3362 родини на 45.867 десятинах, на Білорусі 900 родин на 10.000 дес., в Гомельській окрузі 296 на 2411 дес., в Криму 910 на 26582 дес.,

Разом оселено 5478 родин на 84.859 десятинах.

Пересічний наділ землі виносить отже на одну родину коло 14 десятин.. Приймаючи вище подану суму 1200 рублів, як кошти заложення господарства, отримаємо суму 85 рублів на десятину. Прихильники жидівської організації вказують, що кошти осадництва в Палестині в кілька разів вищі. На закуп 90.000 дунамів, який обшар рівняється приблизно 10.000 десятинам, як рівнож на загальні кошти кольонізації (спровадження родин, пропаганда, кошти адміністрації), видано в році 1924[1925—566 000 фунтів чи біля 5 з половиною міліонів рублів, отже 550 рублів на десятину.

Згідно з інформаціями жидівської преси кольонізація в Росії й на Україні зустрічає одначе поважні трудноші, а саме— неприхильний настрій місцевого населення, так, що діячі сіоністичного табору не покладають надій на успішні результати того осадництва і будучи противними розпорошенню акції суспільної допомоги в двох напрямках, накликують до зосередження цілої енергії на осадництво палестинське".

——

Знесення невільництва.

В країні Белюджистан, між Персією й Індіями в Азії, ще досі istнувало невільництво. Тільки недавно ватажок племені Калят видав декрет, яким зн с невільництво.

Новий міністр освіти.

Ходять чутки про корінну реконструкцію теперішнього польського уряду. Між иншим марш. Пілсудський мав би уступити з премієрства й оставити для себе тільки військове міністерство; премієром мав би бути знов мін. Бартель. Певности в цьому наразі немає. Натомість вже зайшла зміна на становищу міністра освіти, яким став тепер сен. Добруцкі. Польські ендеки в звязку з тим вдарили в алярмовий дзвін. Але це хіба вже зі звички. Для нового міністра освіти український університет у Львові — це „тільки мрія певних кол", а що до укр. шкільництва, то в нього немає окремого пляну. Буде робитись те, що „передбачене в політиці цілого уряду". А що—то треба почекати й побачити.

Страшна пожежа кіно-театру.

В Монтреалі в Канаді загорівся підчас представлення для дітей великий кіно-театр, в якому було до 1500 малих глядачів. Підчас катастрофи згинуло до 80 дітей. Багато ранених бореться зі смертю в шпиталях.

Примусове лікування алькоголіків.

До ради народніх комісарів в Москві поступив проєкт примусового лікування алькоголіків. Кожного п'яницю, стрінутого на вулиці, малиб протверелзювати прочищуванням шлунка, а постійних алькоголіків малиб відсилати до спеціяльних санаторій.—Дивно якось водиться у світі; то гонять горілку, щоби на темноті й п'янстві людей заробляти гроші на державні потреби, то знов збіраються всякими штуками лікувати п'яниць.

З НАШИХ ЗЕМЕЛЬ.

Хто будуватиме Дніпрельстан.

„Рада Праці й Оборони СРСР ухвалила для керовництва роботами Дніпрельстану заклсти підпорядковане ВРНГ (Всесоюзна Рада Народнього Господарства) СРСР Управління дніпровським будівництвом. На чолі його стане правління, персонально призначене від ВРНГ СРСР. Правління перебуватиме в Москві. Компетенцію і порядок роботи управління Дніпрельстану визначить постанова ВРНГ СРСР. Керувати роботами Дніпрельстану на місці має начальник робіт (головний інженер-будівельник), призначений від управління Дніпрельстану". — Таке подають харківські „Вісти" з 1 ц. м. Коли додати до цього, що вже давніще була в більшовицькій пресі вістка, що до будови мають вжити робітників, що працювали при Волхвельстані в Московщині, то виходить, що будуватимуть самі москалі. „Незалежна українська держава" тут ніпричім —Правда, що тепер нібито й кошти на будову має дати цілий Союз, а не як було рішено перше, що Україна виключно свої кошти вложить в будову. Ніяково стало москалям, що свою електричну станцію будували за спільні гроші, а Україна свою малаби будувати тільки за рахунок власної кишені. Занадто вже виразно булоб видко, що в москалів і „твоє моє і моє моє".—Проте це все не виключає радости наших поклонників теперішньої „незалежної Рад. України", які будуть кричати: Он, як там добре! Москалі самі будують для українців величезну Дніпрову Електричну Станцію! Українці з заложеними руками дочекаються готового! Хай живе!.. і т д.

Чого то не зроблять гроші, до чого не доведе засліплення...

Всеукраїнська нарада національних меншостей.

Президія ВУЦВК-у вирішила скликати на 8. січня 1927 року всеукраїнську нараду по роботі серед національних меншостей. В цій нараді братимуть участь представники майже всіх національностей, що живуть на Україні а також робітники місцевих бюр нацмен.

З індустріялізації сільського господарства.

Наркомземсправ (народній комісаріят земельних справ) розробив плян індустріялізації сільського господарства України на 1926 27 р. Для індустріялізації молочарської справи передбачається устаткувати 10 маслоробних заводів, 172 заводи з великим устаткуванням, 4 склади молочарських продуктів і т. и. В галузі яєчно-птахівничої промисловости передбачається устаткувати низку холодільників, інкубаторів на 400.000 курчат, 15 пунктів для вигодування птахів, відбудувати пірявно-пуховий завод та низку инших заходів. В галузі свинарства намічається збудувати 2 беконні фабрики (у Білій Церкві та Умані).

Велику роботу передбачається провести в галузі індустріялізації рільництва.

Буде збудовано насінньовий елеватор, 10 механізованих насінньово очисткових пунктів, 2 елеватори для формування сортових партій експортного зерна.

Що-до індустріялізації радгоспів, то передбачається збудувати 2 крохмально-патокові заводи, статкувати сироварні та маслобойні заводи, баклажанну фабрику, консервну фабрику, лісопильню, то що. По колгоспах буде проведено приблизно таку саму роботу.

В галузі індустріялізації виробництва спеціяльних культур передбачається збудувати консервну ф ку в Херсоні, вл штувати два підвали для вина, два утилізаційні заводи для виноградних видавлень, 2 плодосховища, 30 спеціяльних холодільних вагонів та заводи для перевісної обробки прядива то що.

На здійснення всіх заходів, що їх передбачає плян Наркомзему, по ріно 9,785.600 карб

Чого тільки не „предбачається", „проєктується", „розробляється" і т. д. „Предбачати" можна також і груші на вербі, як то для нас за всіди „предбачається", коли ми потрібні. Гірше мабуть буде тільки з самою роботою та тими 9,785 600 карбованців.

Доля колишніх молдавських послів „Сфатул Церія".

„Адивирул" з 24.XII-26 р. подає інтервю одного з членів послів колишнього молдавського бльоку „Сфатул Церія". (Це той бльок, що проти волі бесарабського населення проголосив прилучення Бесарабії до Румунії і цим дав повід до окупації її румунськими військами) Бувші члени цього бльоку задумують створити тепер самостійну організацію і заявити букарештенському правительству свої домагання, бо треба знати й оголосити це всім, що доля і матеріяльне положення тих послів незавидні а їм ніхто не помагає. Вони будуть жадати від правительства земельних наділів і иншої помочі, бо треба „памятати їм старі заслуги при голосуванню над великим

Що діється в світі.

В повітрю носиться щораз то виразніший дух війни.

В КИТАЮ становище напружується з дня на день. Кантонська армія повела дальший наступ і опиналася всього на 30 верст перед Шанхаєм, головним центром чужоземних інтересів в Китаю. В цілому південному Китаю зростає агітація проти чужоземців і бандитизм. В одному місті (Ванг-Ши-Пао) бандити вирізали до 1000 людей не щадячи ні жінок ні дітей. Вони окружили й підпалили місто і хто не загинув в огні, то впав від стрілів підчас утечі.—З наступом кантонської армії скріпились і армії противні, а Чанг Со-Лін, що довгий час відпочивав, обняв тепер головне командовання на фронті. Кантонці потерпіли в кількох місцях поразки.—Одначе головна суть справи лежить навколо китайських подій. Найбільша агітація ведеться в Китаю проти англійців, а провідною рукою в тій агітації вважають більшовиків. Англійці скріпили свої сили в Шанхаю, але з деяких своїх концесій мусіли вибратися. Наслідком цього хвилюється англійська громадянська опінія в краю і підносяться домагання рішучого ділання.—Рівночасно скріплюють свої сили на водах Китаю Америка, Японія і Франція. Витворилось таке становище, що кожної хвилі може прийти до удару китайців з чужоземцями.

МАЛЕНЬКА НІКАРАГУА загострила також напруження, яке повстало в звязку з революцією в Нікараґуі між Америкою й Мексиком. 14 ц. м. Америка ніби то мала виповісти війну Мексикові. Виступилиб проти себе сили дуже нерівні, але є відомости, що за Мексиком стоїть і Японія, з якою Мексик звязаний воєнним договором ще з 1922 р. В Японії вважають становище в Середній Америці за дуже загрожене.

З РАДЯНСЬКОГО ПОГРАНИЧЧА надходять трівожні вісти. Вправді рад. дипльомати заперечують це, але все таки поширюється вісти про сконцентровання на північній польсько радянській границі 200 тисячної радянської армії. З Москви повідомляють, що нар комісар військ. зажадав підвищення видатків на військо о 100 міліонів рублів. Це домагання пояснив комісар сусідством Польщі Пілсудського, за якою стоїть Чемберлєн. Рівночасно внутрішні справи більшовиків не належать до найкращих. Всюди відчувається брак капіталів. В звязку з тим падає промислове виробництво й росте безробіття, яке обіймає до двох міліонів зареєстрованих безробітних.

У МАРОККО знов оживає. Б. вожд ріффенців нудиться в своїх палатах на засланню, а його земляки на африканських пісках оживають. То тут то там появляються в Марокко повстанчі відділи й Еспанія знов готується до нової війни.

Отаке то коїться після великої війни, після якої запевнювалось, що нової війни не буде, або на всякий випадок, коли й буде, то не скоро.

Ще одна Ліга?

Один англієць, власник великих друкарських підприємств кинув думку, щоби всі народи, що балакають англійською мовою, злучилися в один союз. Такий союз мав би далеко більше значіння, як всі дотеперішні союзи разом з Лігою Націй. Отоді допіро запанував би у світі залізний кулак та ликування великих капіталістичних брюхачів.

Комуністичне повстання.

Недавно здушено комуністичне повстання на острові Яві (між Азією й Австралією), а тепер вибухло нове повстання на сусідньому острові Суматра. В сутичці з військом впало 30 убитих повстанців і один офіцер та кілька жовнірів.

актом прилучення Бесарабії". — Видно, що боярське правительство не заплатило навіть і тих юдиних срібняків цим зрадникам і продавцям долі бесарабського народу. Проти волі пригадується доля й инших послів „Сфатул Церія", що голосували за злукою, от хочаб і 80 літнього старика-молдавана на татар-бунарськім процесі в 1923 р., що сказав: „І я голосував за злукою Бесарабії, бо думав, що роблю добре діло. Но знай я вперід яка доля жде Бесарабію під опікою Букарешту, то я б, хоч сам молдаван румун, не побоявся підняти збройно руку проти Букарешту і на свої старі літа перший пішовби з рушницею боронити Бесарабію перед боярськими наїздниками". А цього старика все-таки засуджено невинно, а його сина і двох унуків убито при робленню „порядку".

Кольоніяльний режім на Закарпатській Україні.

Закарпатська Україна дістала від нового чеського буджетового проєкту цілих 10,000.000 чк. підвищення податків. На що-ж ці гроші і як ними чехи господарюють? На будову поліційної управи в Ужгороді призначено 3,400.000 чк., за те на всі школи цілої Закарпатської України призначено всього 3,465.000 чк., цеб-то трохи більше, ніж то коштуватиме одна поліційна управа. Та й школи то будуватимуться не українські, а чеські, себто й цей видаток обслуговуватиме панування Чехії на нашій землі. Помимо того чеська республіка на Закарпатській Україні асигнує на збудування жандармських касарень в Ужгороді—1,000.000 чк., на будову тюрми (там-же)—2,000.000 чк., на будову тюрми в Густі—2,000.000 чк., на будову податкового уряду в Ужгороді 1,000.000 чк.,—і т. д. без кінця. Залізними обручами тисне наш народ "старший славянський брат".

Не кращий для Закарпатської України новий буджет і в инших галузях. На поміч приватним, кооперативним, громадським будівлям по ЧСР виплачено до 1927 р. 4.695.408.391 чк., а на Закарпатській Україні — майже нічого. На 1927 р. призначено на ту-ж ціль знов суму 267 міл. 280 тис. чк., а на Закарп. Україну тільки... 205 тис. На самій Словаччині проєктується будову 16 нових залізниць, а на Закарп. Україні від самого прилучення до ЧСР ні одної вітки не вибудовано. Вітку від Ужгорода до Мукачова й Густу 5 років міряли, витратили коло 1.000.000 чк., а залізниці як не було, так і немає. А соціяльна опіка? — Безробіття росте, інвалідів не забезпечено, а буджет 1927 р. торішні 450 тис. корон (капля в морі) знизило аж до 260 тис. чк. Характерним є і той факт, що один жандарм припадає на Закарп. Україні на 600 чол., в той час, як в ЧСР на 1000 чол., 1 адміністр. урядовець на Закарп. Україні—на 1.000 чол., а в ЧСР—на 2.600 чол.

Кольонізація, денаціоналізація, спихання широких верств укр. населення в пітьму анальфабетизму. Дійсно Закарпатська Україна — це кольонія молодого чесько словацького імперіялізму.

Гуцульські музики.

ДОПИСИ

Працею добуваймо!

(с. Уляники, пов. Луцьк)

Недавно тільки заложено в нас філію „Просвіти". Не багато й нас поки що згуртувалось біля неї. Одних страх, а других недовірря стримує. Але праця все переборе!

На Різдво 8 п. м., поставила наша філія виставу; „Сватання на Гончарівці" поставлено. А людей скільки було!.. Чимало вернулось домів, бо місць в салі не стало. І артисти—аматори пописались. А Стецько—Іван Поліщук—то викликав бурі оплесків; дуже добре грав.

І прибуток з вистави був чималий. Всього 130 золотих 45 грошів зібрали. Були й видатки 65 золотих—за музику, салю, по сцені; а з чистого прибутку призначили 30 зол. на бібліотеку для філії, 5 зол. на українські книжки для школярів місцевої школи, 5 зол. до повітового Т-ва одіслали, за 11 зол. виписали газети „Укр. Громаду" й „Наше Життя" а решта піде на оборудування сцени.

Всі були, задоволені а філія зросла в повазі і довірю. Тепер буде у філії більше членів. Всі-ж бачуть, що це на добро.

На Водохреще збіраємось поставити „Наталку Полтавку". І далі праця кипітиме. Праця тільки й виведе нас в люди.

Просвитянин.

Зерно посіяне в негоду,
Крівавим маком розцвіте—
І прийде воля для народу
І зійде сонце золоте.

О. Олесь.

Схаменіться!

(м. Степань, Костопольского повіту).

Є у нас в Степані аж 2 школи, в яких нібито в одній одну годину на день учать по українськи. В цій школі діти виключно всі українці, а в другій теж українці з малим відсотком польських і жидівських дітей, так що давно уже пора-б ввести хоч в одній школі українську викладову мову навчання, а її і до сього часу нема. Діти сидять в тій школі як бовдури не розуміючи ні слова по польськи.

Батьки дітей в шкільному віці подали були в 1925 році до шкільного інспектора декларації на 111 дітей з домаганням української мови навчання в школі. Трудно було посвідчити в гмінному уряді підписи на цих деклараціях, але по великих упертих стараннях вдалось таки в назначеному часі декларації надіслати до шкільного інспектора. В 1926 році вдруге було післане подання до міністра освіти через Кураторію Шкільної Округи в Рівному, на котре нам відповіли, щоб батьки ще раз підписали і подали декларації. Батьки дітей підписали 60 декларацій на 89 дітей і 26.XII-1926 року переслали до Шкільного Інспектора в Костополю. Уже аж огидло ходити підписувати і засвідчувати ці декларації, а школи з українською мовою навчання все як не було, так і нема, хіба може на цей раз таки чогось діждемось.

При переведенні декларацій багато батьків не хочуть не то що занятись цею справою, а навіть підписувати декларацій. Ганьба і сором таким батькам, що відмовляються від такої важної справи, від якої залежить майбутнє їх дітей, а знають тільки сидіти в шинках і киснути в горілці, та заклавши руки назад шпацірувати по жидівських завулках, витираючи жидам стіни, не маючи роботи. Схаменіться, прочуняйтесь! бо вже давно пора б стати в обороні своїх прав. Гляньте на свою молодь, що не спить, а ще вас старійших підштурхує під боки та допоможить їм збудувати розпочатий Народній Дім, бо це є вас всіх спільний Дім.

Свідомий.

Ялинка для дітей.

[м. Дубно].

Вечером 8 січня заходами Ради Дубенського Пов. Т-ва „Просвіта" і при ласкавій участи п.п. Чучмаєвої, Кибалюків, Винниченко і других було уладжено в салі „Ратуша" Різдвяну Ялинку для українських дітей, яких набралось 128 душ з міста Дубна, його передмість і поблизьких сіл. Свято тягнулося 4 години і зробило миле враження на присутніх. Діти деклямували віршики, а більші заколядували. На закінчення Свята дітям було роздано святочні дарунки з ласощами, а для грамотних ще й книжечки. Директор міської електровні п. інжинєр Кірста любезно відпустив даром світло для салі.

Ф. Н.

О слово рідне! Ти стоїш на чаті
Предковікових памяток святині,
В ясній, блескучій херувимській шаті,
Як меч огненний, в нашій Україні.

П. Куліш.

Помаленько але вперто вперед.

(с. Грабово, пов. Ковель).

Випадково трапилося мені бути в Грабові, що знаходиться на глухому Поліссі. Нема тут інтелігенції, нема церкви, — є тільки утраквістична школа. В тій школі учитель поляк учить, звичайно, по польськи батюшка молитви вчить в мові церковно славянській, пояснює їх мовою російською, а діти розмовляють по українськи. Ясно що при таких обставинах діти нічого не навчаться. Це розуміє й місцевий люд і, не дивлячись на те що село лежить в глухому куточку Полісся, де зовсім не багато є національно свідомих людей, Грабовці дають собі раду. Під проводом свідоміших селян хлопці організуються. Гурток членів „Просвіти" заходився біля відкриття бібліотеки читальні, але поки що від влади не отримано дозволу через те, що ніби то будинок невідповідний. Під проводом п. А. організувався церковний хор, головна мета котрого була помалу вводити українізацію Богослуження в своїй парафіяльній церкві в с. Сераховичах. Настоятель церкви, як „істінно—руский" рішучо цьому спротивився „з огляду на слабу ще організованність". Справу ту відложено, але не надовго, бо гурток національно свідомих людей збільшується. Літом цього року засновано кооперативу. До Управи кооперативи війшли ідейні люде і є надія, що кооператива на користь усім Грабовцям розвинеться широко. А скільки було перешкод.. При організації хору поліція робила допити, певно в надії залякати.

Помаленько, але уперто йдуть Грабовці вперед. „Нема тільки досвіченного провідника, нема з ким порадитися, нема кому підтримати", скаржилися хлопці. Але в будучність дивляться бадьоро. З цікавістю вислухав я щирі оповідання хлопців, заглянув до кооперативи й дав, як міг, вказівки.

Шкода, що сусідні села, як Сераховичі, Несухоїже, Доротище й инші не візьмуть приклад з Грабова. А в селах тих є інтелігенція, але вона спить. Здається, дочекаємось ще, що селяне підуть вперед, а вона—інтелігенція—буде чволати „в хвості".

І. Подорожний.

Щасти Боже!

[с. Підлозці, Дубенського повіту].

Т-во „Просвіта", філія якого од недавна істнує в с. Підлозцях, зробило великий вплив на життя і молоді почуття підлозецької молоді. 9 січня ц. р. дав першу виставу в кол. Мстишині аматорський гурток з села Підлозець. Було поставлено „Сватання на Гончарівці". Всі артисти-аматори грали так добре й гарно свої ролі, що вся публіка, що переповнила велику салю, була в великому захопленню і після кожної дії салю заглушала оплесками.

Честь Вам, Підлозецька молоде, та сердечне побажання й надалі продовжувати свою працю на користь і славу наших ще так темних мас народніх! Ви перші показали в нашому темному кутку Волині, ріжним панкам, які себе ставлять великими „інтелігентами" що й „мужики", як вони називають, не так вже низько стоять, як вони судять.

Молодому Гуртковi належиться щира подяка та щасти Боже далі розвивати свою аматорську силу.

Юхим Котлярчук.

Шахрайство.

[Бережці, пов. Кремянець]

В нашій гміні в Бережцях чуда творяться. Такі чуда, що з ними варто було би пп. кураторові познакомитись. Ото принесли люди шкільні декларації для ствердження підписів. Сказали їм прийти на другий день і забрати вже готові, стверджені декларації. І дійсно, прийшли люди на другий день і забрали стверджені декларації, але коли до них придивилися, то побачили, що на кожній з них одною рукою в тому місці, де сказано про українську мову навчання, подописувано—і по-польськи". От же хтось у гміні зробив шахрайство. Кажуть, що це місцевий учитель поляк. Але за чим дивиться війт українець?

Біда з такими духовниками.

[с. Гірко-Полонка, пов. Луцьк].

Робимо ми заходи, щоб в нашій церкви правилось Службу Божу по нашому—по українськи. Є в нас і хор, який розучує поволі українську службу і вже кілька разів пробував співати у церкві. Але тут біда зі священником і дяконом. Ще священник, хоч і доказує на проповіді, що в наших стараннях добачує нещирість, а в українізації кощунство і політику, що в українських перекладах щось не гаразд, що це трудна справа, але врешті каже, щоб дати йому роспорядження Митрополита, то буде правити по українськи. Зате діякан, „должностное ліцо", то просто каже, що з церкви піде, коли по українськи співатимуть; так й зробив на 2 ій день Різдва, а коли на вулиці його за-

питались, чи то вже скінчилась служба, що він йде до дому, сказав: а—там більшовики співають. Того дня на початку служби в церкві вийшла чиста комедія. Хор приготовився співати, а діякон дізнавшись, що співатимуть по українськи, почав перехватувати, так що священникові відповідав окремо діякон на клиросі по славянськи. а хор на хорах по українськи. Людей в церкві було повно з Гірки та й сусідніх сіл і всі були дуже обурені з такої поведінки діякона; діякон нарешті врозумився і вийшов. Збіраємось писати в тій справи до Митрополита. Може нарешті з гори пригадають нашим духовникам постанову Св. Синоду, якою дозволяється правити в церкві по українськи, як того вимагає громада.

Парафіянин.

Страх і темнота.

[село Коптовичі-Волошки, пов. Рівне].

Нема вже здається не тільки в повіті, алеж мабуть і в цілій Европі такого заблудженого села, як оці наші Коптовичі-Волошки... Ще є в селі деякі люде, що хотілиб навести людей на кращий шлях але ж наші наляканi селяне ніяк того не второпають, а все рахують це за якийсь страх.

В листопаді минулого року завдяки кільком свідомішим селянам, заложено в селі читальню, але селяне оминають її, як яке страховище.

Цьому може й недиво... Село обсажено навколо маєтками князя Радзівилла та ріжними панками, котрих селяне бояться як за панщини гайдуків. Рік-річно „дзікі" (дикі свині) з маєтків кн. Радзівілла роблять великі шкоди по селянських полях, а в цьому році то мабуть можна буде сподіватись диків не тільки по полях, а навіть по городах. А селяне один в одного держать язика за зубами... ні слова про це!... Кожний, побачивши шкоду, зітхне тяжко та навіть сусідові боїться сказати про це, щоб часом не доніс до „пана", бо вельможний ще й розгніватись може. Отаке то в нашому селі коїться.

Школа уже два роки стоїть запечатуваною... А не один селянин проходючи мимо неї, здіймаючи шапку, вклониться і дякує тому, що запечатував, бо вже не буде тиждень сидіти в арешті за дитину, що не хотів посилати до школи. А що було з деклараціями про введення української мови в школі?...

Пара навіть молодих хлопців принесли декларації позаповнювали їх та й пороздавали кожному батькові дитині. Прийшов до села війт, і що-ж— батьки з одного кінця села не хотіли прийти на другий, себ-то до війта, щоб ствердив власноручні підписи „Коли війт хоче—казали, то нехай нас шукає, а не ми будем його шукати. Хто знає чи вони нас не хочуть цим ума випробувати про щось „політичне"... Так і не пішли. Добре, що наш війт знає свідомість наших селян і допоміг їм, та підписи на деклараціях таки позатверджував.

К. Яковчук.

Сільсько-господарська кооператива в Луцьку.

Дня 9 січня відбулися другі Загальні Збори в справі заложення Укр. Сільсько-Господарської Кооперативи в Луцьку. Головував Ол. Ковалевський, секретарював В. Палаш. Прибуло на збори багато селян і інтелігенції. Пан Є. Петриківський поставив на обговорення питання про влиття до істнуючої польської кооперативи „Рільник", від якої поступила відповідна пропозиція. П. Є. Петриківський був такої думки, що справу можна булоб урухомити з меншим накладом праці, як би таке об'єднання двох кооператив наступило. Проти цього виступили селяне, що доказували конечність заложення власної кооперативи. Після оживленої дискусії одноголосно ухвалено приступити до заложення самодільної хліборобської кооперативи. Після того Загальні Збори ухвалили засадничі точки статуту, як то: назва кооперативи, терен діяльности, розмір уділу і вписового і т. в. Що до обрання Правління і Надзірної Ради Кооперативи, а також остаточного ухвалення статуту—вирішено перенести це до слідуючого зібрання, що має скликати Организаційний Комітет 30 січня б. р. шляхом публікації в українській пресі. Це вже будуть треті Збори. —Чи не за багато відкладувань?

З Магістрату м. Луцька.

Волинський воєвода установив такий персональний склад Магістрату: президент міста—Ст. Чарковскі, віцепрезиденти— М. Окша-Ожеховскі і Х. Вейц, лавники: К. Йокіш, Ол. Ковалевський, Ст. Понцет, В. Ротфельд.

Б. Міський Господарський Комітет з днем 1. п. м. розвязано, а до нового комітету покликано таких осіб: А. Станевич, Л. Чарнецкі, Б. Ячковскі, Л. Калковскі, К. Реус, кс. Ф. Чижевські, Ян Лєщиньскі, Ф. Мілашевські, А. Ростоцкі, В. Оссовскі, Ст. Чарнецка, І. Жонжевскі, Гр. Степура, Ол. Левчанівський, Текля Редько, М. Чирко, о. П. Пащевський, о. А. Павліковській, Г. Вайнрайхова, Д. Хаіт, К. Фрішберг, Ю. Мнішек, Б. Бейлін, Л. Грубфман, З. Файнтух, Ш. Грінблат, С. Шлайфштейн, М. Бак, С. Вайнтрауб, І. Барзах.

З січня б. р. всі нові радні українці відбули організаційне засідання, на якому уконституовали українську фракцію радних. Головою фракції обрано п. Ол. Ковалевського, секретарем п. Ол. Левчанівського. Ухвалено регулямін, який опреділює внутрішній порядок фракції і способи виступлення її зовні. Публічне засідання М.Г.К. (Думи) відбудеться перший раз в „Домі Стоваришень Польських" **17 січня,** о 7-ій год. вечора, на якому буде обрано президію, комісії й заслухано буде вступне слово президента міста.

Із нашої несвідомости.

НЕ МОЖНА..

Різдво..

В невеличкій хатці збіраються колядники щоб увечері піти колядувати на політичних вязнів.

На землю спустилася тиха Різдвяна ніч і місяць освітив своїм сяйвом зимню природу...

Колядники села Кучкарівки виходили з хати і йшли колядувати.

Почали від першої хати. За столом у Тетяни сиділо кілька гостей про щось розмовляючи.

Під вікном заколядували...

Миттю посипались гроші на долоню Тетяни; вона винесла їх колядникам.

— Нате, сказала вона якось ніби з жалем.

— П'ятнадцять грошів, — сказав по тиху „міхоноша".

—Може ви, тіточко, щось із їжи винесете, бо це ми колядуємо на політичних в'язнів...

— Ай, де ввам наберуся ще їжи теї та ще на тих „гарыштантів", зі злістю кинула Тетяна і зачинила двері.

— Немає!..

— Немає... наче усі в один голос сказали колядники і рушили далі.

..Скарбник колядників якось із жалем мняв тих п'ятнадцять грошів і здавалося, що вони йому мішають... вони не потрібні; їх давала Тетяна з такою злістю і неохотою... хоч може гості в тому невинні..

— Немає.. промимрив ще раз скарбник і пішов скорішим кроком. За ним пішли всі колядники з похиленими головами, прибиті мовчазні.

Немає..

Ось на вигоні хата бідного кравця, що живе на одній десятині і то ще на громадській землі з дітьми та з жінкою.

Виходять з хати і приязно запрошують, щоб колядники зайшли до хати.

Переколядували „Нова радість стала", „Добрий вечір тобі". Маленький синок господаря хати дав скарбникові гроші.

— Один золотий і двадцять грошів, задоволено шепнув скарбник.

— Один золотий і двадцять грошів—пішов шепіт між колядниками. І підбадьорені вони пішли з колядою далі.

— Бідніщий має змогу дати більше на ціль благо ійну—говорив заступник голови філії.

— Бідніщий може дати більше...

— Бідніщого біда навчила...

— Бідніщий розуміє... Всі за одного, один за всіх.

Ідуть на с. Чернечі, майже злите з Кучкарівкою.

У багатого господаря Федося на всі заставки гуляють гості, лунають дикі і п'яні співи, що аж хата розлягається.

Підходять і стукають до дверей.

Виходить господар;—питає, чого треба...

— Чи можна заколядувати на політичних вязнів?

Федось подумав трохи, оглянув колядників п'яними очима...

— Не можна!

Зачинив двері і зник.

...Не можна...

— Не можна — сказав у голос скарбник.

Пішли далі.

В хаті залунали знов співи, знов полилась горілка...

Господар Федось „найрозумійший" на всі Чернечі, сидів за столом і задоволено поглядав на двері, де він так сміло сказав „жебракам", що збирають на „гаріштантів": „Не можна!

...Не можна...

Може й Тетянам і „найрозумнішим" Федосям доведеться ще почути—Не можна!..

Тоді зрозуміють і вони.

Колядник.

Політичні сілуети.

II. Самійло Підгірський.

За років студентських „делікатним манєром"
Себе називав він ес-ером.
Знав на память Чернова
й Маслова—
Рубав земельне питання
Без дум і вагання.
Любив він римське право—
Це розуму людського зерцало...
Одобрював і інші правничі науки,
хоч більше з розпуки.
Співав у хорі басом,
А часом—
Читав декламації
В ажіотації.
Ретельно вносив передплату
За „Вістник", „Раду" й
„Українську Хату".

Минули літа. Не співає він басом,
Чернова з Масловим затямив
всіх разом.
Покрилося тінню його зерцало—
І римське й всяке право
Сміється з ес-ера,
Бо нова в нас єра,
Колесником пятим—говорячи в прозі
Крутиться в сельробівськім возі.
З Варшави до Ковля, з д Ковля
до Львова!
Процеси „Просвіта", нарада
соймова...
Часами—трапляється—кличе
Соборний наш нарід на віче!
Не знані йому заборони—
Сокальські кордони...
Минули літа;—не минуло
все всує;
Самійло Підгірський
послує.

Немо

Ви не колядували на „Рідню Школу"? — Не приготовились?—Забули?... Громадський обовязок наказує Вам направити це. Ідіть на Водохреще щедрувати. Щедрівку вишліть на „Рідню Школу".

НОВИНКИ.

З українського життя в Луцьку. Без пояснення причин куратор Костро, уступаючи зі своєї посади звільнив катехита (законоучителя) в українській гімназії, всіми поважаного о. прот. П. Пащевського. Це „гримання двериma" дуже подібне до того випадку, коли уступаючий куратор Сікора несподівано звільнив пп. Власовського й Федоренка.—Українське громадянство може лише як найрішучіше запротестувати проти таких методів поступовання шкільної влади.

— 9 січня виїхала до Варшави делєгація в складі пп. Власовського й прот. Пащевського, щоб прийняти участь в нараді, яку скликав Митрополит Діонисій в церковних питаннях.

— Секретар Ради Чеснохрестного Братства Олександер Ковалевський, зложив свої обовязки й подав заяву про свій вихід з Ради Братства.

Карні мандати. На терені Луцька й Луцького повіту адміністраційна влада запровадила т. зв. мандати карні. До побирання грошових кар староство уповноважило 20 функціонарів Державної Поліції, з котрих 10 на м. Луцьк. Розмір цих надзвичайних кар виносить од 1 до 3 зол. Кари ці побиратимуться за проступки подані до загального відома розпорядженьем воєводи з дн. 1-XII-1926 р. № 18877 Адм.]26.

Дозволи на зброю. Термін складання подань на одержання продовження терміну важности дозволів на зброю і довецких карт на 1927 рік, кінчається дня 15 лютого 1927 року. Ті, що в тому терміні не відновлять дозволів будуть притягнуті до відповідальности за нелегальне тримання зброї, а зброя буде сконфіскована. Оплата на 1927 рік побирається в степльових значках (марках), від дозволу на зброю 3 зол., від ловецької карти 10 зол.

Закопаний кулемет. — Постерунком П. Поліції в Колках найдено в старих окопах скорострів (кулемет) російської системи. Припускають, що кулемет був закопаний з метою переховання. До вияснення справи поліція вживає заходів.

Субвенції (допомоги) виплачені Луцьким Соймиком в 1926 р. Луцький Соймик в році 1926 виплатив субвенції слідуючим інституціям: 1. Союзові воєнних інвалідів в Луцьку-765, 2. Станції опіки над немовлятами-360, 3. Повстанцю з 1863 р. Р. Курелі-120, 4. Польській „Мацежи Школьней"-1200, 5. Бурсі П. М. Ш.-500, 6. Український гімназії-3600 7. Українській бурсі-1500, 8. Гандльовій школі П. М. Ш.-300, 9. Окружному Союзові „Кол Млодзежи Вейскєй"-1200, 10. Ремісничій школі П. М. Ш. 300, 11. Т-ву „Просвіта"-1500, 12. „Окренгов. Звьонзку Кулек Рольнічих"-2400, 13. Молоді, що учиться в Ремісничій Школі-600, 14. Гігієнічно-Лікарському Коміте-

тові в Луцьку-300 зол. Разом 14 695 золотих.

Таким чином на українські цілі асигновано 6 600 зол, на польські 6.670 і на загальні 1 425 зол. Поділ не такий вже ніби страшний. Але як порівняти, скільки в повіті живе поляків і скільки українців, то дійсно виходить, як сказав один член соймику в Рівному: половина нам за наші гроші, а половина вам за вашу власть.

Кримінальна хроніка Луцька й околиць. — 30 грудня 1926 року арештовано секретаря „звйизку Земян Волиня" Стемповского за дефрадацію 37.000 зол. Стемповский перед слідчим признався до вини.

— В ніч на 29-XII м. р. у мешканки с. Городок, Чаруківської гм. Людмили Ханчевської вкрадено двоє свиней вартости 595 зол. Справцю крадіжи Павла Климовича з Торчина арештовано й передано судовій владі.

— В ніч на 31-XII м. р. в жидівській божниці (дім молитви) на Красному вкрадено 3 тойри, вартости коло 10.000 зол. Доходження виявило, що злочинець деревяні ручки від тойр вкинув до найблизчого од божниці виходку. Є припушення, що вкрадені тойри вивезено в напрямку Варшави, в цілі продажі жидам, що ідуть до Аргентини. Слідство продовжується.

ЧИРАКИ і БОЛЯКИ.

Поміж всякими слабостями та недомаганнями людського роду з давних давен дошкуляли людям також ріжнородні болячки, чираки та струпи.

Те, що називають чираком, є звичайно запаленням, від якого шкіра нариває і місцями завмирає. Справа погана, дошкульна, а буває, що й небезпечна. Звідкиля-ж вона береться?

Правильною причиною є, як в богато инших слабостях, чужоїдні бацилі, дрібнесенькі, голим оком незримі тваринки, які в тім випадку розплоджуються в так званих порах тих дірочках в шкірі, що ними виходить піт.

Та для того, щоб вони всадовились і розжились в якім місці, мусить бути в тім місці пригожа для них шкіра. А підготовляє її для такого наїзду звичайно їжа. Коли людина споживає богато харчів, що містять в собі крохмаль і цукор, тоді і в її крови за богато цукру і той цукор так сказати, псує шкіру та робить її податливою для зараження. Відома річ, що люде, котрі слабують так званою цукровою слабістю (діабетіс) часто терплять також від всяких чираків та болячок.

До зараження може причинитися всяке подрапання шкіри, чи то коли комахи покусають, чи, ще частійше, коли людина сама подрапає себе нечистими нігтями. Коли в кого руки не зовсім чисті, то саме під нігтяминазбирається звичайно багато бруду, а в бруді, звичайно, гніздечка для всяких мікробів—зародків заразливих хоріб.

Чираки з'являються часто на шиї, під пахами, то що, у місцях, де надряпає, наприклад, тісний комнірець, а в жінок тісні рукави.

Робітники, що працюють біля смоляних і парафінових продуктів, роздратовують собі шкіру, так, що вона швидко заражується.

Як у всякій слабости, найбезпечнійша річ—порадитися лікаря, особливо коли чирак не зовсім звичайний, а показує на якусь більшу болячку. Та коли лікаря близько нема, або коли хто з досвіду знає, що в нього звичайний чирак і нічого гірше, то можна помогти собі самому.

Перша і головна справа—абсолютна чистість: водою з милом добре вимити й саме запалене місце і шкіру довкруги нього. Всякі „плястри", хоч їх часто вживають, нічого не помагають, а навпаки, можуть болячку заострити й загаяти вигоєння. За те добре вимазати її, особливо вершок, щодня „тинктурою йодини" і після того приложити шматок ґази, вмочений в воді розчинений не більше як одним відсотком „лізолю".

Коли в кого такі чираки показуються часто, то треба йому здержатися від їжі, в якій богато крохмалю і цукру, а дальше це може бути осторога, що кров не така, як повинна бути, і можливо, що ховається якась гірша слабість.

Веселий кутик.

Замолодий.

Хрестять дитину. Священник до одного з присутних: „Вибачте, але ви занадто молоді, щоби були хресним батьком"?... Заінтересований: „Я не хочу бути хрестним батьком, я тільки хотів подивитись, як хрестять мою дитину".

Дурнота.

Селянин прийшов з жінкою до міста і бачить, як поливають улиці.

— Диви-но, стара, яка то дурнота: поливає камінь і думає, що на ньому щось виросте.

На тім світі краще.

На Святий Вечір є звичай, що померлим оставляють борщ на столі, а деякі вірять, що душі померших приходять їсти. Одна вдова, чоловік якої помер недавно, конче хотіла його побачити. Вона приготовила для нього борщ на Святий Вечір, а сама сховалась. Десь коло 12 год. вночі входить небіщик, сідає за стіл і їсть. Жінка зі страхом його питає.

— То ти, мій Василю коханий?

— Я...

— А як Тобі там на тім світі?

— Добре, ліпше як коло Тебе було...

— То ти десь у небі?

— Ні, в пеклі...

Обережний.

Дяк до аптекаря:

— Пане аптекарю, напишіть виразно на фляшках, котре лікарство для корови, а котре для жінки. Я не хочу, аби корові щось, не дай Боже сталося.

„Зиз."

Переписка Адміністрації.

— К. Яковчук, Коптовичі — Волошки. Дуже дякуємо за хороший допис. Ізза спізнення, містимо його тільки у цьому числі і то тільки першу його часть бо за довгий. Решту помістимо у слідуючому числі. Просимо не забувати на далі. Дружними зусиллями діб'ємось мети, яка всім свідомим українцям присвічує.

— Просвітянин, Костянець. Порушену Вами справу в дописі слід напятнувати. На жаль допису не можемо використати, бо не підписаний. Подайте своє імя й призвище, а тоді допис використаємо.

В. С. – Господарська школа в Милованні. За Ваші замітки дякуємо. Помістимо. Пишіть про життя в школі, Ваші враження, працю. Надіємось, що на Волині з кожним роком буде збільшуватись Ваших послідовників. Майте це на увазі і пишіть.

„На Варті". Комунікат помістимо в слідуючому числі.

Філія „Просвіти" в Головчичах.—Листа одержали. Висилку часопису припинила. За висланї досі прим. з Вас належиться 2 зол.

Надіслані журнали.

— „*Наша Бесіда*" Ч. 24, рік вид. ІІІ-ій. Виходить двічі на місяць під редакцією Волод. Островського в Варшаві.

— „*Жіноча Доля*" Ч. 12 за грудень. Виходить раз на місяць. Ціна 1 прим. 0.55 зол. на рік 6 зол. Адреса: Коломия, вул. Нова, 1.

— „*Зиз*" Ч. 21 за грудень—журнал сатири та гумору. Виходить двічі на місяць. Річна передплатл 14 зол., піврічна 7 зол., чвертьрічна 3.50 зол. Адреса: Львів, ул. Руська, 18.

— „*Сільський Світ*" Ч. 12—грудень, рік вид. IV—єдиний укр. сільсько-господарський двотижневик. Передплата на рік 12 зол. Адреса: Львів, Собіського 32

— „*Віра і Наука*" Ч. 12—укр. евангельський часопис — Виходить раз на місяць. Адреса: Коломия, Гетьманська, 4.

— „*Тризуб*" Ч. 58, рік ІІ—тижневик політики, культури, громадського життя та мистецтва. Орган української придніпрянської еміграції. Париж. Передплата в Польщі на 3 м-ці 12 зол., на один місяць 4 зол. Адреса: „Le Trident" (Tryzoub). Boite post. № 15. Paris XIII. France. В Польщі журнал можна замовляти по адресі: W. Prychodko, Warszawa, ul. Długa, 19, Hotel Polski, 9.

— „*Луговик*" Ч. 1 і 2 — місячник присвячений Луговим і Січовим справам, просвіті і науці. Півр**і**чна передплата 1.80 зол. Адреса: Львів, Ринок, 10/ІІ пов.

— „*Національна Думка*" Ч. 3 і 4.—Видає Група української національної молоді в Празі під редакцією Ол. Бабія. Ціна 1 прим. 4 чес. кор. Виходить раз на місяць. Адреса: Nacionalna Dumka, Praha, Smichow, Póst prihradka č 37. Czechosłowacja Č. S. R.

— „*Маланка*" Ч. 17 білоруський гумористичний двохтижневик: Адреса: Вільно, вул. Гетьманська, № 4.

— „*Світ*" ілюстрований журнал Ч. 23-24 за грудень. Виходить 2 рази на місяць. Передплата півр**і**чно 14 зол., чвертьрічно 7 зол. Адреса: Львів вул. Руська, 3.

— „*Родное Слово*" еженедельник для всѣх № 1. 2 января 1927 г. Год. II. Варшава, Маршалковска 68, кв 4.

— „*Вістник Ц. К. Червоного Хреста УСРР*" Ч. 9 10, 1926 р. Видання рік IV. Харків, Театральна площа, 7.

Рада „Просвіти" в Рівному доводить до відома бажаючих прослухати кооперативні курси, які будуть відкрито при Т-ві з дня 20 січня про те, що термін подачі заяв кінчиться 18 січня.

Рада „Просвіти".

Загальні річні збори членів **Ковельської імення Лесі Українки Повітової „Просвіти"** будуть **дня 20 січня 1927 року** на другий день Водохреща **в м. Ковлі** в салі театру „Експрес" на вул. Міцкевича.

Порядок денний:

1. Відкриття зборів і вибір Президії. 2. Звіт Ради з діяльности Товариства. 3. Звіт Ревізійної Комісії. 4 Кошторис на 1927 рік 5 Зміна статуту Товариства. 6 Довибір членів Ради Товариства. 7. Справа будови власного дому „Просвіти" 8 Вільні внески

Рада закликає всіх членів Товариства доконче прибути на ці збори. Початок зборів 11 година зрання.

Голова Ради Т-ва „Просвіти" *Підгірський*

Секретар *Лісневич.*

Звіт зі збірки.

26 і 27 вересня 1926 року Дубенським Повітовим Т-вом „Просвіта" була організована карнавочна збірка в м Дубні, на культурно-освітні цілі Т-ва, яка дала слідуючий вислід:

26 вересня: збірщиці панни С. і А Виниченкови [карн ч. 1]—8 98 зол., панна О. Козловська і п. Д. Чернишевський [карн ч. 2]—35'46 зол.

27 вересня збірщ пані М Кибалюкова і М. Яцюк (карн ч. 1)—32'65; панна А. Виниченкова і п. М. Фоєвський (карн ч. 2—12'41 зол. і 1 австрійська срібна корона; панна Н. Семенюківна і п. Ол. Чернишевський [карн ч. 3]—11 31; п. А. Кульчицький і панна С. Віниченкова [карн ч. 4]—21·52 і 40 сотиків австр. (2 монети); панна Соколова і п. Дранчковський (карн ч. 5) 21·44 зол., разом 143 зол. 77 гр. і 1 кор 40 сот. австр.

Рада Пов. Т-ва приносить щиру подяку Вш. пп. принявшим участь в збірці.

Рада Т-ва.

ВІЙСЬКОВУ КНИЖЕЧКУ

за № 1078, видану через П. К. У. в Дубні на імя Давида Труша, знищено огнем при пожарі хати зімою 1924 року рахувати недійсною.

ПОДЯКА.

Щира подяка благочинному о. Василеві Панченкові за його старання про інвентар церкви в Оздеміжі. Завдяки його старанням і пораді та турботам нашого перк. старости Федора Макарчука наша церква придбала дві металічні хоругви.

Гриць Мельничук.

*** Молодий, приємний і інтелігентний бльондин, гарного характеру, заможний і господарний рільник, столяр і пасічник, хоче пізнати панну розумну, господарну, з щирою і чулою душею. Ціль матримоніяльна. Листи з фотографіями слати на адресу „Укр Громада"—„Рільник".

Видавець Сенатор М. Черкавський | Luck, Drukarnia F. Richtera | Відповід редактор С. Вишнівський.